

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kaupparekisterilain
1 ja 31 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kaupparekisterilakia muutettavaksi siten, etteivät maistraatit ja henkikirjoittajat enää pitäisi paikallisuettelota toimialueensa elinkeinonharjoittajista. Paikallisuettelosten sijaan patentti- ja rekisterihallitus toimittaisi maistraateille ja henkikirjoittajille mikrofilmijäljennökset koko kaupparekisteristä. Muutos vähentäisi viranomaisten työtä ja sa-

malla parantaisi palvelutasoa. Maistraatit ja henkikirjoittajat voisivat tämän jälkeen antaa tietoja ja kaupparekisteriotteita kaikista kaupparekisteriin merkityistä elinkeinonharjoittajista.

Esitys liittyy vuoden 1982 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1982.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Kaupparekisteri sisältää kaupparekisterilaissa (129/79) säädetyt tiedot elinkeinonharjoittajista. Kaupparekisteriä pitää lain 1 §:n 2 momentin mukaan patentti- ja rekisterihallitus, jota laissa sanotaan rekisteriviranomaiseksi. Kaupparekisteriin on merkitty tiedot yli 200 000 elinkeinonharjoittajasta, ja rekisterin laajuus on noin 500 000 sivua. Paikallisviranomaisina toimivat maistraatit ja henkikirjoittajat, joita on vuoden 1982 alussa yhteensä 85, pitävät toimialueellaan rekisteröidyistä elinkeinonharjoittajista paikallisuetteloita, jotka perustuvat kaupparekisteriin. Paikallisuettelon pitoa varten rekisteriviranomainen toimittaa kaupparekisteriasetuksen (208/79) 28 §:n mukaisesti asianomaiselle paikallisviranomaiselle tiedon rekisteriin tehdystä merkinnästä ja lähettää samalla tälle rekisteri-ilmoituksen kaksoiskappaleen liitteineen. Jokaisella on oikeus saada rekisteriviranomaiselta ja paikallisviranomaisilta säädettyä maksua vastaan otteita kaupparekisteristä ja paikallisuetteloista sekä

jäljennöksiä niihin liittyvistä viranomaisten hallussa olevista asiakirjoista.

Voimassa olevien säännösten mukaan paikallisuetteloon merkittyjen tietojen tulee olla yhtäpitävät kaupparekisterin vastaavien tietojen kanssa. Paikallisuetteloiden ylläpito hoidetaan nykyisin siten, että kaupparekisteriin ilmoitettavat tiedot sekä niihin tulevat muutokset merkitään käsin paikallisuetteloon. Inhimillisistä tekijöistä kuitenkin johtuu, että paikallisuettelot eivät kaikilta osin täsmää kaupparekisterin sisältämien tietojen kanssa. Paikallisuetteloissa onkin havaittu virheitä ja puutteita. Kuten kaupparekisterillä myös paikallisuetteloilla on niin sanottu julkinen luotettavuus, mikä asettaa paikallisuettelon sisällölle korkean oikeellisuusvaatimuksen. Nykyinen tilanne ei täysin vastaa tätä vaatimusta.

Puutteena nykyisessä järjestelmässä voidaan pitää myös sitä, että paikallisviranomaiselta voi saada suoraan tietoja vain tämän toimialueella rekisteröidyistä elinkeinonharjoittajista. Sen sijaan muualla rekisteröityjä elinkeinonharjoittajia koskevat tiedot on hankittava joko rekis-

teriviranomaiselta tai asianomaiselta paikallisviranomaiselta. Näin ollen tiedustelut ja otetilaukset aiheuttavat rekisteriviranomaiselle runsaasti sellaista työtä, jonka paikallisviranomaiset voisivat tehdä tarkoituksenmukaisemmin.

Nykyinen järjestelmä aiheuttaa lisäksi epätarkoituksenmukaista kaksinkertaista työtä. Samat tiedot merkitään ensin kaupparekisteriin ja sen jälkeen asianomaiseen paikallisuetteloon.

2. Ehdotetut muutokset

Jos paikallisuetteloiden pitämistä jatketaan, olisi niissä olevat virheet korjattava. Tämä taas on mahdollista vain siten, että kaikki paikallisuettelot tarkistetaan kokonaisuudessaan ja verrataan niissä olevat tiedot kaupparekisteriin. Asiallisesti paikallisuettelot joudutaan tällöin laatimaan uudelleen. Tehtävä on suuritöinen ja vaatii paljon aikaa. Lisäksi on luultavaa, että kaikkia virheitä ei saataisi poistetuiksi. Erityis-toimiin olisi myös ryhdyttävä uusien virheiden syntymisen estämiseksi. Paikallisuetteloiden korjaamisella ei kuitenkaan voitaisi parantaa paikallisviranomaisten mahdollisuuksia kaupparekisteritietojen antamiseen. Myöskään kaksinkertaista tietojen merkintää rekistereihin ei voitaisi välttää.

Toinen mahdollisuus epäkohtien poistamiseksi on luopua kokonaan erillisistä paikallisuettelosta ja korvata ne paikallisviranomaisille toimitettavilla koko kaupparekisterin käsittävillä mikrofilmijäljennöksillä. Rekisteriviranomaisen omassa käytössä on jo tällaisia jäljennöksiä. Ottamalla riittävä määrä lisäjäljennöksiä ja lähettämällä nämä paikallisviranomaisille voitaisiin kaikille paikallisviranomaisille jatkuvasti toimittaa virheetön ja täydellinen jäljennös kaupparekisteristä vaivattomasti ja pienin kustannuksin. Näin välttyttäisiin kokonaan nykyisten paikallisuetteloiden tarkistamiselta. Samalla paikallisviranomaisten palvelukyky paransi huomattavasti. Nämä voisivat tämän jälkeen antaa tietoja ja kaupparekisteriotteita kaikista kaupparekisteriin merkityistä elinkeinonharjoittajista eikä ainoastaan toimialueellaan rekisteröidyistä elinkeinonharjoittajista niin kuin nykyisin.

Edellä olevan perusteella esityksessä ehdote-taankin, että paikallisuettelosta luovutaan ja että niiden tilalle paikallisviranomaisille toimi-

tetaan jäljennös koko kaupparekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista.

Ehdotetulla uudistuksella voitaisiin helpottaa myös rekisteriviranomaisen kestävämmäksi muodostunutta työtilannetta. Kun yleisöllä olisi mahdollisuus saada täydelliset kaupparekisteritiedot kotipaikkakunnallaan, on ilmeistä, että rekisteriviranomaiselle osoitetut tiedustelut ja otetilaukset vähenisivät oleellisesti.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Lainmuutos ei aiheuta mitään organisatorisia muutoksia. Rekisteriviranomaisen ja paikallisviranomaisten työ muuttuu merkittävästi vain siltä osin, että paikallisuetteloiden pitämisen päätyttyä ei asiallisesti samaa työtä tarvitse enää tehdä kahteen kertaan. Uudistus vähentäisi ainakin osittain kaupparekisteriasioiden lisääntymisestä johtuvaa lisähenkilöstön palkkaamistarvetta.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Ehdotetusta uudistuksesta valtiolle aiheutuvat menot muodostuvat järjestelmän perustamiskustannuksista sekä ylläpitokustannuksista. Perustamiskustannukset syntyvät kaupparekisterin mikrofilmijäljennösten sekä tarvittavien laitteiden hankkimisesta paikallisviranomaisille. Lisäksi sellaisille paikallisviranomaisille, joilta pyydetään runsaasti kaupparekisteriotteita, olisi hankittava erityiset kopiolaitteet otteiden valmistamista varten.

Perustamiskustannukset olisivat siten seuraavat:

Kaupparekisteri-	
jäljennökset	85 x 4 000 = 340 000 mk
Tarvittavat laitteet	85 x 4 700 = 399 500 mk
Kopiolaitteet	13 x 12 000 = 156 000 mk
Yhteensä	895 000 mk

Perustamiskustannusten yhteissummaa on pidettävä huomattavasti pienempänä menona kuin mikä aiheutuisi kaikkien paikallisuetteloiden erillisestä tarkistamisesta.

Vuosittaiset ylläpitokustannukset ovat 425 000 markkaa vuodessa. Toisaalta kauppare-

kisteriasioiden vaatima työmäärä paikallisviranomaisissa vähenee ja näin vapautuva työpanos voidaan käyttää paikallisviranomaisten muiden toimintojen ja yleisön palvelun kehittämiseen. Kaupparekisteriotteiden antamisesta tulee valtiolle vuosittain tuloja yli 3 miljoonaa markkaa.

Jos ehdotettu uudistus saatetaan voimaan vuoden 1982 aikana, on vuoden 1982 tulo- ja menoarvioon sisällytettävä uudistuksen toteuttamiseksi tarvittavat varat, yhteensä noin 1,3 miljoonaa markkaa, josta 900 000 markkaa on kertamenoa.

4.2. Elinkeinotoimintaan kohdistuvat vaikutukset

Uudistuksesta aiheutuu elinkeinoelämälle jonkin verran taloudellista hyötyä. Elinkeinonharjoittajat saavat kaikki kaupparekisteritiedot entistä nopeammin kotipaikkakunnaltaan eikä niitä enää tarvitse hankkia Helsingistä.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1982.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelu

1 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin säännös, jonka mukaan paikallisviranomaiset pitävät kaupparekisteriin perustuvia paikallisuetteloita toimialueillaan rekisteröidyistä elinkeinonharjoittajista. Tilalle ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan rekisteriviranomaisen on toimitettava paikallisviranomaisille jäljennös kaupparekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi paikallisuetteloita koskeva maininta.

31 §. Pykälä sisältää asetuksenantovaltuutta koskevan säännöksen. Siitä ehdotetaan poistettavaksi maininta paikallisuetteloista. Säännökseen lisättäisiin maininta, että tarkemmat säännökset jäljennösten toimittamisesta rekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista paikallisviranomaiselle samoin kuin rekisteriotteiden ja jäljennösten antamisesta annetaan asetuksella.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Muutettavaksi ehdotetun kaupparekisterilain 31 §:n nojalla annettaisiin asetus kaupparekisteriasetuksen muuttamisesta. Luonnos asetukseksi on otettu tämän hallituksen esityksen liitteeksi.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1982. Ennen lain voimaantuloa paikallisviranomaisten käyttöön on hankittava tarvittavat mikrofilmijäljennökset sekä laitteistot.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**kaupparekisterilain 1 ja 31 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/79) 1 §:n 2 ja 3 momentti sekä 31 § näin kuuluviksi:

1 §

Kaupparekisteriä pitää patenti- ja rekisterihallitus, jota tässä laissa sanotaan rekisteriviranomaiseksi. Kaupparekisteriasioiden paikallisviranomaisina toimivat maistraatit ja henkikirjoittajat. Rekisteriviranomainen toimittaa kaupparekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista jäljennökset paikallisviranomaisille.

Kaupparekisteriin tehdyistä merkinnöistä ja siihen kuuluvista rekisteriviranomaisen tai paikallisviranomaisen hallussa olevista asiakirjoista on jokaisella oikeus saada tietoja.

31 §

Tarkemmat säännökset ilmoituksiin liitettävistä selvityksistä, rekisteröinnin kuuluttamisesta,

rekisteristä ja sen pitämisestä, jäljennösten toimittamisesta rekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista paikallisviranomaisille, rekisteriotteiden ja jäljennösten antamisesta samoin kuin muut säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Siitä mitä ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksessa on mainittava, säädetään niin ikään asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Christoffer Taxell*

Laki

kaupparekisterilain 1 ja 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/79) 1 §:n 2 ja 3 momentti sekä 31 § näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kaupparekisteriä pitää patenti- ja rekisterihallitus, jota tässä laissa sanotaan rekisteriviranomaiseksi. Kaupparekisteriin perustuvia paikallisuetteloja toimialueillaan rekisteröidyistä elinkeinonharjoittajista pitävät maistraatit ja henkikirjoittajat, joita tässä laissa sanotaan paikallisviranomaisiksi.

Kaupparekisteriin ja paikallisuetteloon tehdyistä merkinnöistä ja niihin kuuluvista asiakirjoista on jokaisella oikeus saada tietoja.

31 §.

Tarkemmat säännökset ilmoituksiin liitettävistä selvityksistä, rekisteröinnin kuuluttamisesta sekä rekisteristä ja paikallisuetteloista ja niiden pitämisestä samoin kuin muut säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Siitä mitä ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksessa on mainittava, säädetään niin ikään asetuksella.

Kaupparekisteriä pitää patenti- ja rakisterihallitus, jota tässä laissa sanotaan rekisteriviranomaiseksi. *Kaupparekisteriasioiden paikallisviranomaisina toimivat maistraatit ja henkikirjoittajat. Rekisteriviranomainen toimittaa kaupparekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista jäljennökset paikallisviranomaisille.*

Kaupparekisteriin tehdyistä merkinnöistä ja siihen kuuluvista rekisteriviranomaisen tai paikallisviranomaisen hallussa olevista asiakirjoista on jokaisella oikeus saada tietoja.

31 §

Tarkemmat säännökset ilmoituksiin liitettävistä selvityksistä, rekisteröinnin kuuluttamisesta, *rekisteristä ja sen pitämisestä, jäljennösten toimittamisesta rekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista paikallisviranomaisille, rekisteriotteiden ja jäljennösten antamisesta* samoin kuin muut säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Siitä mitä ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen perusilmoituksessa on mainittava, säädetään niin ikään asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Asetus kaupparekisteriasetuksen muuttamisesta

Oikeusministerin esittelystä muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisteriasetuksen (208/79) 28 ja 29 § näin kuuluviksi:

28 §

Rekisteriviranomaisen on toimitettava säädettyä maksua vastaan mikrofilmijäljennökset kaupparekisteristä ja siihen myöhemmin tehtävistä merkinnöistä sekä 6 §:n 1 momentissa mainitusta hakemistosta jokaiselle paikallisviranomaiselle. Ilmoituksen tultua merkityksi rekisteriin rekisteriviranomaisen on lähetettävä ilmoituksen kaksoiskappale liitteineen sille paikallisviranomaiselle, jonka toimialueeseen kuuluvasta kunnasta johdetaan yksityisen elinkeinonharjoittajan, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön taikka ulkomaisen elinkeinonharjoittajan toimintaa tai jonka toimialueeseen kuuluva kunta on muun elinkeinonharjoittajan koti-

kunta. Ilmoitusten kaksoiskappaleista liitteineen muodostetaan paikallisviranomaisen luona säilytettävä asiakirjavihko.

29 §

Rekisteriviranomainen ja paikallisviranomaiset antavat säädettyä maksua vastaan otteita kaupparekisteristä sekä jäljennöksiä siihen liittyvistä, hallussaan olevista asiakirjoista.

Tämä asetus tulee voimaan   päivänä
kuuta 19 .

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.